

Vermaatschappelijking van zorg

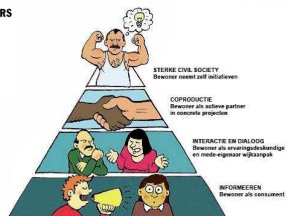
'Bij-de-Tijd-meeting'
Alumni-dag MHBA - 6 oktober 2017
Dr. Maarten Janssen
Villa Heidebad te Epe

Welkom!

Vermaatschappelijking van zorg?

WAT ALS
ALLE VRIJWILLIGERS
GAAN STAKEN

Loeije

Vermaatschappelijking van zorg

- De term representeert een beweging in ons denken over en de rol van zorg in de samenleving: van verstatelijking en vermarkting weer terug bij de samenleving middels vermaatschappelijking?
- "Verschuiving binnen de zorg waarbij gestreefd wordt om mensen met beperkingen (van lichamelijke, verstandelijke of psychische aard), chronisch zieken en kwetsbare ouderen met al hun potenties en kwetsbaarheden een eigen zinvolle plek in de samenleving te laten innemen en hen daarbij waar nodig te ondersteunen; begrippen die hierbij een rol spelen zijn onder meer extramuralisering, community care, empowerment en vraagsturing" (Movie, 2017).

Vermaatschappelijking van zorg

- Overvloed aan definities / begrippen en stakeholders
- Noodzaak voor een korte inventarisatie bij experts: rondje gemaakt langs wetenschappers, programmaleiders, wetenschappelijk docenten en hoogleraren
- Dit levert (zoals verwacht) een divers beeld op.....maar ook een mooie inventarisatie van beelden, kansen en risico's

Beelden bij wat het is

- Zonder recht te doen aan de diversiteit en nuances zijn dit kernwoorden die opkomen:
 - Kwaliteit van leven en levensloop
 - Deelname aan de samenleving / meedoen
 - Beroep op burgers en directe omgeving
 - Terugbrengen van zorg naar de burger en haar context
 - Combi van zelfzorg & informele zorg
 - Positieve insteek met focus op wat wel kan
 - Gedeelde verantwoordelijkheid tussen betrokkenen

def·i·ni·tion n. 1.
The teacher gave de
words.

Kansen

- + "Ik denk hierbij aan positieve zaken als empowerment, zelfregie, zelfmanagement, zorg/ondersteuning in de directe leefomgeving, participatie, zorgen dat i.p.v. zorgen voor, de-medicalisering etc."
- + "Vermaatschappelijking" roept bij mij de associatie op van 'de samenleving die zaken oplost'. Geen professionals, de overheid treedt terug, individuele burgers en burgerinitiatieven 'in the lead'.
- + "Biedt kansen om aangrijpingspunt voor én eigenaarschap van de zorg te verplaatsen...dit kan leiden tot minder medicaliseren en uiteindelijk betere zorg in relatie tot andere belangrijke elementen van het leven"
- + "Het geeft ruimte aan enthousiastelingen die aan de slag gaan met hun buurt en daarvoor erkenning ervaren (het is nu beleid, wat wij doen is goed)"

Risico's

- Meer inzet van mantelzorgers en vrijwilligers: inhoudelijke keuze of budget-cut?
- Kan leiden tot grotere lokale variëteit; hoe verhoudt dat zich tot gelijkheidsidealen
- Risico op 'tussen het wal en het schip' raken en verschraving van zorgaanbod
- Duidelijke sturingsparadox: Vermaatschappelijking' opleggen of laten ontstaan
- Sterk beroep doen op vermaatschappelijking leidt tot onwil bij burgers: 'ik heb het al druk genoeg' / bij gemeenten een onwil uit wantrouwen: 'de burger moet snappen; niet alles kan'.
- Toenemend risico op mensen die te laat professionele hulp krijgen, niet effectief en efficiënt en daarmee last voor de samenleving
- Risico op grotere tweedeling en verschillen door ongelijkheid in sociaal kapitaal en daarmee in gezondheid
- Langer thuis betekent 'zwaardere patiënten' in zorginstellingen; wat doet dat met arbeidsplezier, arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie van bijvoorbeeld vrouwen?
- Gezondheid als gedeelde verantwoordelijkheid; maar tussen wie en hoe past dat bij het idee van vergaande decentralisaties?

In ieder geval 4 implicaties

Vermaatschappelijking heeft grote consequenties voor eenieder: patiënten, professionals, bestuurders, burgers en politici. In ieder geval zien we nog 4 grote implicaties:

1. Veranderende visie op gezondheidszorg
2. Opkomst nieuwe kennisgebieden
3. Veranderende betekenis van kwaliteit van leven en zorg
4. Veranderende verhoudingen en dus governance: zoektocht naar nieuwe verdeling van verantwoordelijkheden op micro- (organisatie), meso- (lokaal bestuur) en macro- (overheid) niveau.

Terug naar vandaag....

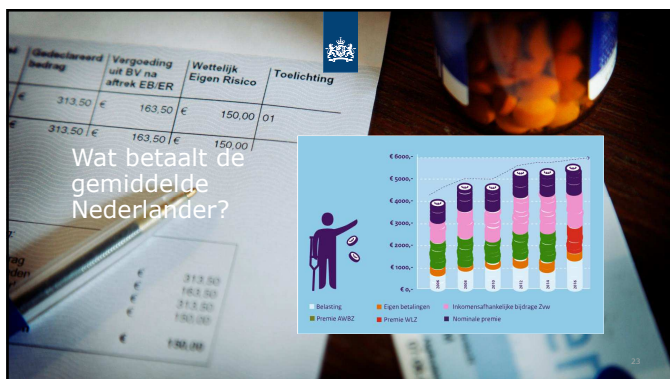
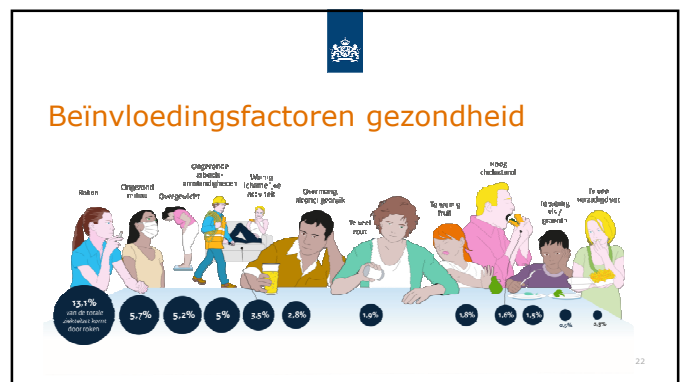
- Vandaag staat het thema 'vermaatschappelijking van zorg' centraal met de hoofdbijdrage van Erik Gerritsen, secretaris- generaal bij het ministerie van VWS.
- Omdat vermaatschappelijking al decennia als een speerpunt van beleid gezien kan worden, is het een veranderingsproces van de lange adem. In de zoektocht naar een nieuwe invulling van de verhoudingen tussen formele en informele zorg, individuele en collectieve voorzieningen, en publieke en private organisaties speelt VWS natuurlijk ook ontegenzeggelijk een belangrijke rol.

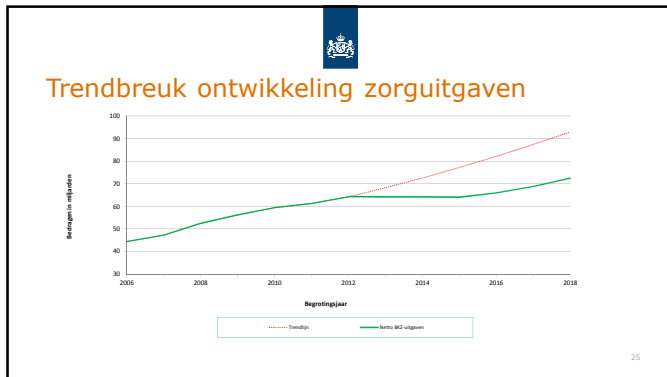
Dr. Erik Gerritsen EMIM

- Secretaris-generaal bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport sinds 1 juni 2015
- Na een studie 'Politieke & Bestuurswetenschappen' (Erasmus University Rotterdam), een master Informationmanagement (IvA) en een promotietraject over hoe lokale overheden kunnen bijdragen aan het oplossen van ongetemde problemen" een rijke carrière in de publieke context:
- Verschillende functies bij MINFIN
- Directeur financieel-economische zaken bij Bu.Za.
- Gemeentesecretaris en kennis-ambassadeur gemeente Amsterdam
- Bestuursvoorzitter van Jeugdbescherming Regio Amsterdam.

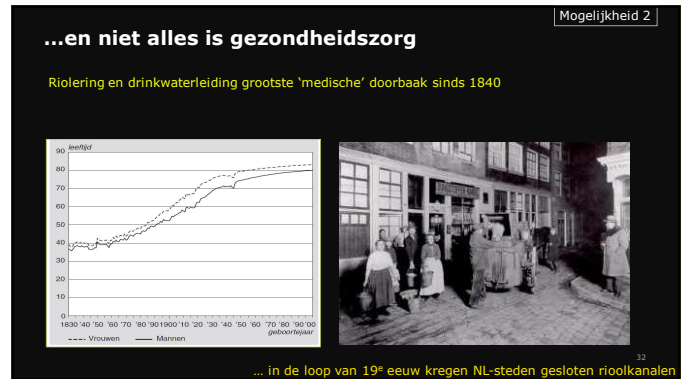
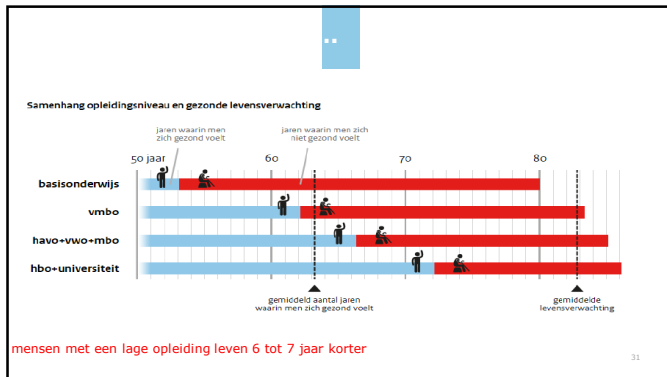

Als de vraag naar zorg blijft toenemen zal van 1:7 nu naar 1:3 mensen in 2040 werkzaam zijn in de zorg.

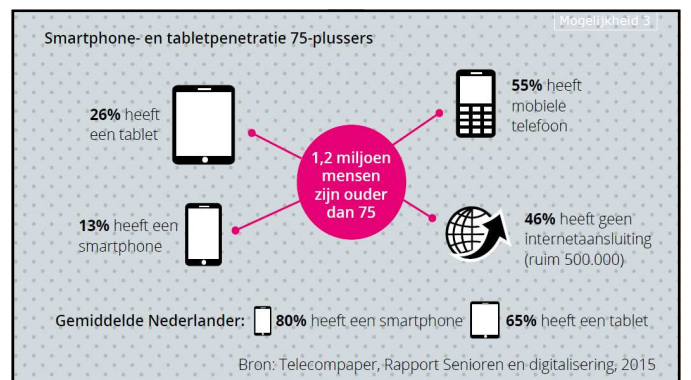

Zorg thuis of dichtbij huis...

Gupta: '46% ziekenhuiszorg kan thuis'

Per jaar zijn er 6.500 nierpatiënten die voor dialyse in aanmerking komen. Vroeger was dat allemaal in het ziekenhuis. Tegenwoordig kunnen patiënten er ook voor kiezen thuis te dialyseren.

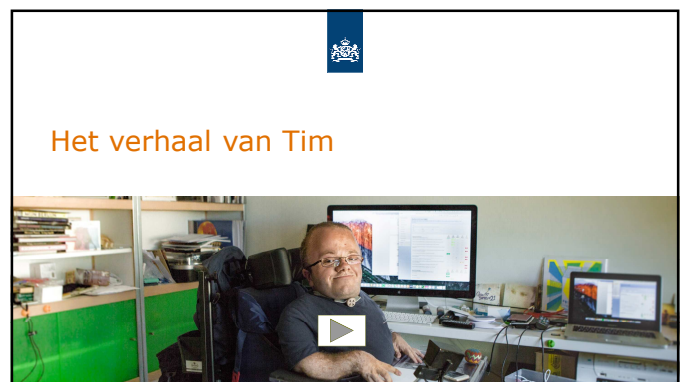
Patiëntenfederatie Nederland

NPCF: concentratie van zorg in belang van patiënt maar openheid over kwaliteit nodig

...en soms is het beter om verder te reizen om de beste zorg te krijgen

WENS PATIENT

Er valt nog veel te winnen met beter luisteren

Ambities e-health en zorgverbetering

1. In 2019 heeft 80% van de chronisch zieken **direct toegang tot bepaalde medische gegevens**, waaronder medicatie-informatie, vitale functies en testuitslagen, en kan deze desgewenst gebruiken in mobiele apps of internetapplicaties.
2. Van de chronisch zieken (diabetes, COPD) en kwetsbare ouderen kan 75%, die dit wil en hiertoe in staat is, in 2019 **zelfstandig metingen uitvoeren**, veelal in combinatie met gegevensmonitoring op afstand door de zorgverlener.
3. In 2019 heeft iedereen die zorg en ondersteuning thuis ontvangt de mogelijkheid om – desgewenst – **via een beeldscherm 24 uur per dag met een zorgverlener te communiceren**. Naast beeldschermzorg wordt hierbij ook domotica ingezet.

Registratie aan de bron

Zorginformatie delen en optimaliseren

medmij

Grip op je eigen
gezondheidsgegevens

VIPP

Medicatieproces

Actieprogramm

a
iWlz

Fast track e-health

Health Deals

HEALTH INNOVATION SCHOOL
BUILDING THE FUTURE OF
DUTCH HEALTH AND CARE

medmij
Digital personal
Health environment

Innovation space
curative care

RSS Sitemap

Zorg voor innoveren

Home Kennisbank Versnelling Over ons Bijeenkomsten Nieuws Zoek

Zorg voor innoveren
Zorg voor innoveren - een samenwerking tussen vier overheidspartijen - informeert en inspireert zorgvernieuwers en biedt hen netwerkmogelijkheden. [Lees meer >](#)

Nieuw kennisbankonderwerp: Patient centraal
Patient included innoveren is van groot belang om een innovatie te laten slagen. Hoe pak je dit aan? Dit behandelen we uitgebreid in het nieuwe kennisbankonderwerp van Zorg voor innoveren: Patient centraal.

Innovatiecafé Zorg voor innoveren over internationalisering

Zorg voor innoveren: Wegwijzer voor zorgvernieuwers

Direct aan de slag

- > Lessen van de PatientTOP
- > Informatie verzamelen
- > Contacten leggen
- > Inspiratie opdoen

ZorgInnovatie Innovaties Community Actueel Partners SHC Zorginnovatieprijs **INNOVATIE AANKOMEN**

VitaValley

Zelfstandigheid

Effectieve ondersteuning
zelfzorg en zelfredzaamheid

Zorginnovatie thema
Vitaliteit

Projecten:
-> Apple Watch
-> Persoonlijke Gezondheidscheck

Zorginnovatie thema
Zelfstandigheid

Projecten:
-> Vitaal Thuis
-> Wenhilpen
-> Opvoeding PADO
-> Lelid
-> Zelfzorg Ondersteund

Zorginnovatie thema
Proces & Beleving

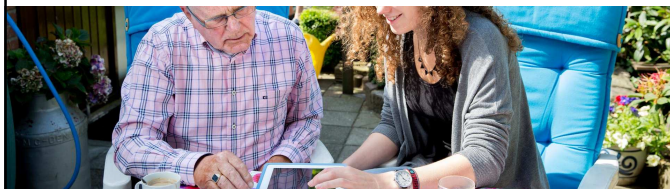
Projecten:
-> Samen en Muziktherapie
-> SMO i-Kracht
-> Christelijke GGZ
-> Gezonde zorg goede regio
-> Connected care Mayo Clinic

Zorginnovatie thema
Ethiek & Randvoorwaarden

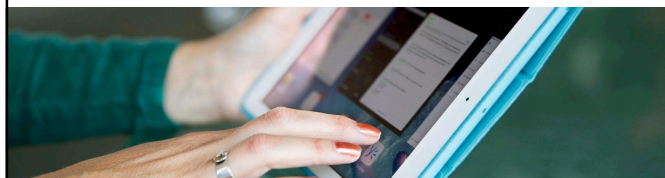
Projecten:
-> Doelbaar Persoonlijk
Gezondheidsdossier (pgd)
-> Zorginnovatie.nl
-> Waardig leven en sterven
-> Zorg rond het levensende
-> Deltic breakthrough innovation

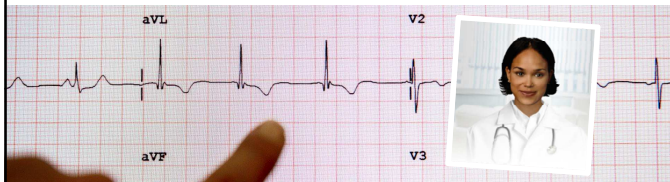
Beeldschermzorg: 86% cliënten ervaart toename kwaliteit zorg in 1,5 jaar. (In voor zorg!)

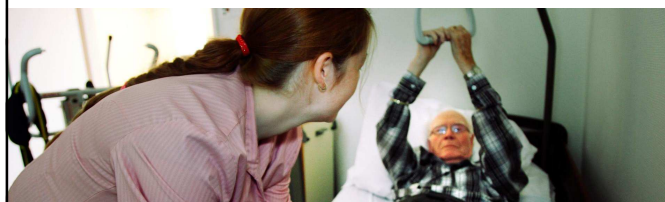
App en 24/7 beeldbellen zorgde voor 26% minder SEH-bezoek en 28% ligdagen (Menzis)

Virtuele verpleegkundige Molly gaat helpen bij hartfalenzorg. (UMC Maastricht+)

Significant minder doorligplekken en betere valpreventie door sensorgebruik onder mastras of stoel. (STZ-innovatie)

Pilot Farmabuddy voor nog betere afstemming tussen apotheek, huisarts en wijkverpleegkundige.

Door camera's afname van noodzakelijke reacties op alarmen van meer dan 75%. (In voor zorg!)

Inhoud

1. Wat zijn de trends voor de zorg?
2. Hoe borgen we de kwaliteit, toegang en betaalbaarheid van zorg?
3. Hoe gaan innovaties ons daarbij helpen?
4. Hoe verbinden we de leefwereld met de 'systeemwereld'?

Onze wereld is...

V O C A

Vluchtig Onzeker Complex Ambigu

56

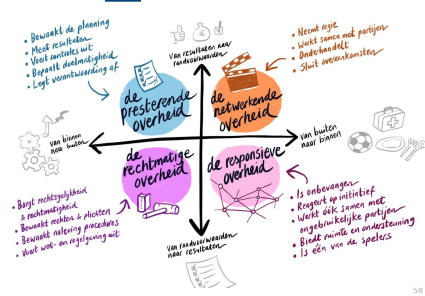
Taaie vraagstukken ...

Complex Uitproberen Waarnemen Reageren Emergent	Gecompileerd Waarnemen Analyseren Reageren Good Practices
Chaotisch Handelen Waarnemen Reageren Nieuw	Evident Waarnemen Categoriseren Reageren Best Practice

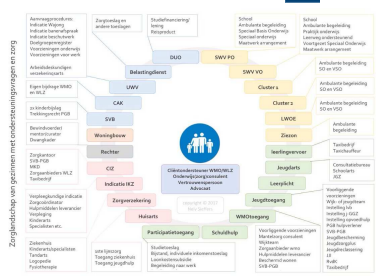
in een complexe omgeving

57

We moeten steeds meer kunnen

58

... en de burgers al helemaal ...

59

Durf te vragen
Met elkaar in gesprek gaan

VWS Ontwikkelthema's

- Leren met de praktijk
- Vakmanschap
- Kokroverstijgend en rolbewust samenwerken
- Balans tussen rennen en reflectie

We experimenteren met 'praktijkteams'

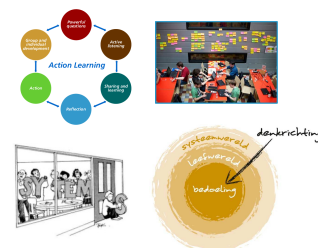
Leren met de praktijk

- werkbezoeken
- stages en uitwisseling
- conferenties
- praktijkervaringen ophalen
- coproducties overheid (VWS) en veld

Leren met de praktijk

- sociale media
- praktijkteams
- health deals
- meet-ups
- hackatons
- ontwikkeling opleidingsfaciliteiten

To further improve health & care in the Netherlands

We should also innovate the methods of doing research and validation.

Thank you for your attention!
e.gerritsen@minvws.nl
 @egerrit

